

ganste retfærdig imod mig, naar han læser mit Foredrag i Tidenden. Naar han meente, at Staten ikke gjorde Kirken nogen Uret, hvis den nu tog alle dens Midler, ja saa er det kun, fordi han gik ud fra, at Kirken Intet besidder; men jeg, som gaaer ud fra og troer at have bevist, at den virkelig er i Besiddelse af og igjennem Aarhundreder har været i Besiddelse af meget betydelige Eiendomme — jeg maa jo finde det at være en meget stor Uret, som Staten vilde gjøre Kirken, hvis den nu tog den lovlige Besiddelse fra den.

Den høitærede Ordfører har påstaaet, at Kirken ikke besad den corporative Stilling, at den kunde være Besidder af Kirkegodset, og han lagde her Vægt paa det Udtryk, som Fleertallet har brugt, at den ikke kunde have privatretlig Eiendom. Men der er ikke sagt, at Kirken har privatretlig Eiendom. Det er mig nok, naar den har kirkeretlig Eiendom, naar den har lovhjemlet Besiddelse af begrænset Eiendomsret til disse Beneficiær, som fra Aarhøitid ere den overdragne — begrænset Eiendomsret, betrygget ved Kirkens og Statens Love. Han meente, at naar jeg havde sagt, at Kirken havde en tilstrækkelig corporativ Stilling til at besidde og hævde Eiendom, og naar jeg derved først og fremmest havde henpeget til de geistlige Beneficiær, som den havde i hvert Sogn, havde jeg taget feil; thi disse være ene og alene kongelige Embedsmænd. Jeg veed om den høitærede Ordfører, at han dog ikke vil samstemme med den ærede 3die Landstingsmand for 2den Areds (Vörge), der gaaer saavidt, at han mener, at de geistlige Embedsmænd ere Statens og ikke Kirkens Embedsmænd. Han siger ikke, at de ikke blot er Kirkens, men ogsaa Statens Embedsmænd — men han siger, at de ere Statens og ikke Kirkens Embedsmænd. Saavidt gik den ærede Ordfører ikke; men han fremstillede dem dog fortrinsviis som Kongens Embedsmænd. Den ærede Ordfører veed meget godt, at Præsten beskikkes til sit Embede i en anden Form end nogenjomhelst anden Statens Embedsmænd. Imedens enhver Statsembedsmænd ligefrem erholder en Bestalling af Kongen, faaer Præsten en betinget Bestalling, et Rådsbrev, som siger, at han er udnævnt til det eller det Embede, saafremt han af Biskoppen befindes

stillet dertil, og først naar Biskoppen, Kirkens Tilsynsmand, har ordineret ham til Embedet og meddeelt ham Collats, træder han i Besiddelse deraf. Den ærede Ordfører vil maaskee sige til mig, at det er en tom Form, men hertil vil jeg svare, og jeg troer, at han vil anerkende mit Svar, at disse Former fra Fortiden ere ikke tomme, men staae som Symboler paa den deri boende Ibe. Derved er da givet tilkjende, at Præsten er Kirkens Embedsmænd og kan staae som dens Repræsentant. Han staaer ikke ene, han staaer under Tilsyn af Kirkens Tilsynsmand, hvem Kongen har tilforordnet sin Stiftsbesalingsmand, som netop skal understøtte Biskoppen i Tilsynet med det Kirken betroede Gods; i Spidsen for det Hele staaer Kongen, der strax efter Reformationen traadte i et ganske særegent Forhold til Kirken, et Forhold, hvori Rigsraadet ikke deeltog, saaledes som i den øvrige Lovgivnings- og Regjeringsmyndighed. Da dernæst Souveræniteten indførtes, erklæredes det udtrykkeligt, at Kongen — næstefter at det var sagt, at han skulde henhøre til den rene Tro og Bekjendelse efter den augsburgske Confession, altsaa til den lutheriske Kirke — skulde være Overhovedet for de Geistlige og Verdslige. Der blev sagt i Kongeloven, at det hele Klerikert skulde være ham underkastet, saa at det udtrykkelig blev tilkjendegivet, at han ogsaa havde en kirkelig Stilling som Kirkens høyeste og styrende Medlem. Saaledes udrustet med sine Beneficiær i hvert Råd, med sin Tilsynsmand i hvert Stift, med sit høyeste og styrende Medlem, Kongen i Spidsen, der nu har Kirkeministeren — om jeg tør bruge dette Udtryk, jeg veed ikke om det er passende — som sin Fuldmægtig, har Kirken en tilstrækkelig corporativ Stilling til at besidde og hævde Eiendom. Den har jo ogsaa besiddet den og hævdet den ved Lov og Ret gjennem Aarhundreder, saa at man modtager Erfaringens rene og klare Vidnesbyrd, hvis man negter, at den har Besiddelsesret til det omhandlede Gods. Vi staae altsaa, troer jeg, overfor et Retspørgsmaal — jeg maa tilstaae, at jeg er noget varm, men De ville tilgive mig, mine Herrer! jeg forsvarer her alene en Sag, som forekommer mig at være i høi Grad vigtig — vi staae altsaa overfor et Retspørgs-